

IN MEMORIAM – PAJO KANIŽAJ

PAJO KANIŽAJ (Đelekovec kraj Koprivnice, 22. srpnja 1939. - Krapinske Toplice, 4. studenoga 2015.) - pjesnik, prozaist, pisac za djecu, dramski pisac, satiričar / humorist

Gimnaziju je završio u Koprivnici, a 1967. diplomirao jugoslavistiku na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Uređivao je satiričke časopise *Paradoks* i *Žalac*; među ostalim, bio je urednik i dramaturg zabavnog programa za djecu i mladež na HRT-u, te urednik Umjetničkoga programa. Autor je brojnih igrokaza za djecu (npr., *E, moj Gorane, Tata, udajem se za crnca, Oprez lijevo, oprez desno*), tekstova za 40-ak slikovnica, radijskih i televizijskih emisija, scenarija za cjelovečernji animirani film M. Blažekovića *Čudotvorne zgode šegrta Hlapića*. Kajkavske su mu pjesme uglazbljivane (*Vužgi, Horvatski kraj...*).

Osim u zbirkama *Kralju Tomislavu* (1971.) i *I onda neš pil* (1995.), kajkavska poezija dio je i njegovih štokavskostandardnih zbirki za djecu *Bila jednom jedna plava* (1969.) i *Zeleni brkovi* (1986.). Zastupljen je u antologijama kajkavskoga pjesništva Jože Skoka: *Horvacka zemlica* (1971.), *Ogenj reči* (1986.), *Rieči sa zviranjka* (1999.); Mladena Kuzmanovića *Antologija novije kajkavske lirike* (1975.) i Ivana Kutnjaka *Zercalo horvacko* (1999.).

Druga objavljena djela: *Jedi blišnjega svoga* (1970.), *Prsluk pucam* (1976.), *Šarabara* (1976.), *Zapisi odraslog limača* (1978.), *Kad sam bio odrastao* (1983.), *Naprijed u rikverc* (1988.), *Jedna stvar na P* (1988.), *Zdrprmapan* (1990.), *3čave pjesme* (1993.), *Srhovi* (1995.), *Druge i treće priče* (1995.), *Grebigrami* (1997.), *Čudo u djetetu* (2002.), *Prozor u prozu* (2003.), *Čuvajte*

mi mjesečinu (2005.), *Prometej s Gologa otoka* (2005.), *Osmjesi i podsmjesi* (2007.)... itd.

S časopisom *Kaj* Pajo Kanižaj surađuje od prve godine izlaženja (br. 12/1968.). Već u br. 1/1970. njegovu kajkavsku poeziju studiozno analizira Joža Skok, naglasivši joj kerempuhovsku crtu (*Zvuci s kerempuhovske žice*, te, mnogo kasnije, u *Kaju* 3/2012.: *Autentična kerempuhovska optika Kanižajeve kajkavske lirike*) – ali ne onu krležijanske naravi, već taborničku, pučki mudru, Kerempuhovu Jakoba Lovrenčića. S druge strane lirika je to “dobre volje”, ali “humorno žuhke senzibilnosti”, na tragu Nikole Pavića, prerastajući u satiričke oblike

Pajo Kanižaj (22. 07. 1939. – 4. 11. 2015.)

- buntovna, kuražna, prkosna o paradoksima našega doba. Njezin je karakter ponovno najbolje sažeo J. Skok u Pogovoru zbirci Paje Kanižaja *I onda neš pil*, 1995., kao i u knjizi vlastitih kajkavoloških studija *Ignis verbi kajkavicae* (Mala biblioteka "Ignac Kristijanović", knj. 36, *Kajkavsko spravišće*, Zagreb, 2007.): "A ta je senzibilnost na poseban humorističko-kerempuhovski način najneposrednije progovorila u pjesmi *I onda neš pil*, u pjesmi koja je sretna sinteza humorističko-anakreontskog i autobiografskog sloja, psihologije i specifične logike zasnovane na paradoksima života i koja odzračuje pravu prirodu ovog kajkavskog pjesnika. Njegova kajkavska lirika posjeduje sve koordinate lirske osobnosti koja je manifestirana svojim svjetonazorom, stilom, svojim jezikom i funkcijom poezije, sadržanom u iscerenom odmaku od života čiju težinu, proturječnost, dramatičnost i tragičnost može samo humor olakšati akcentirajući sve njegove paradokse."

(Uredništvo)

† **Pajo Kanižaj**

KRALJU TOMISLAVU

Ti bil si prvi
i zato smo ti spomenik podigli.
Tebe su zdavnja pojeli črvi
i mi te se sečamo samo
pri trejti krigli.
Setimo se na te
dok smo dobro pripiti
i dok smo vsega siti.
Ti si još navek na konju,
mi smo pak v riti.

(Iz zbirke "Horvacka zemlica" sa Smotre kajkavskoga pjesništva u Samoboru, 1971., za-
branjene upravo zbog ove Kanižajeve pjesme)

CUCEK

Jen se cucek
kakti bogec
mota po cesti.
Rebra mu stršiju,
čreva mu krčiju,
tri je dana
ni imel ništ
za jesti.

Jen se cucek
kakti bogec
po drumu vleče.
Dlaka mu opađa,
saki vrak ga zgada,
na labrdi ga
friška rana peče.

Al po sredini on ide,
a za njim se vleče
kervavi trag.
Se z njega doli visi,
jedino je repa
zašpičnil v zrak!

I tak se po svetu potuca,
a sam si je kriv:
Je mogel znati
da ne sme tak fest lajati
kaj debeli cucki
nemru mirno spat!

Kralju Tomislavu, 1971.